
БЕЗДІЯЛЬНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПРАВООХОРОННОГО ОРГАНУ ЩОДО НЕЗАКОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ОРГАНІЗАЦІЇ АБО ПРОВЕДЕННЯ АЗАРТНИХ ІГОР, ЛОТЕРЕЙ ЯК КОРУПЦІЙНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ

**Андрій ДАНИЛЕВСЬКИЙ
Володимир КОРЧЕВ**

Останнім часом у кримінально-правовій політиці держави спостерігається негативна тенденція намагання вирішувати соціальні проблеми за допомогою доповнення Кримінального кодексу України (далі – КК України) новими нормами, які передбачають відповідальність за діяння, обґрунтованість криміналізації якого викликає сумнів. Повною мірою це стосується ст. 365-3 КК України “Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей”. Не викликає сумнівів, що незаконна організація або проведення азартних ігор є одним з розповсюджених явищ, не в останню чергу завдяки потуранню з боку працівників правоохоронних органів, але вважати, що ця проблема буде вирішена з появою зазначеної норми, було б передчасним.

На нашу думку, криміналізація цього діяння недостатньо обґрунтована, оскільки у держави вистачає інструментів для притягнення працівників правоохоронних органів до відповідальності за діяння, перелічені у ст. 365-3 КК України. Ця норма лише створює невинуватену конкуренцію з іншими статтями КК України. Можна погодитись з дослідниками, які зазначають, що така криміналізація окремого випадку потурання кримінальному правопорушенню є казуїстичною, фрагментарною, безсистемною і не прикрашає кримінальне законодавство [1, с. 240]; [2, с. 256].

Але якщо вже законодавець визнав за необхідне криміналізувати це діяння, то необхідно правильно визначити його місце у системі Особливої частини КК України.

Законодавець обрав для розміщення такої норми розділ “Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов’язаної з наданням публічних послуг”. У вітчизняній правовій доктрині висловлюється думка про те, що хоча кримінальне правопорушення, передбачене у ст. 365-3 КК України посягає одночасно на два об’єкти, але співставлення об’єктів розділів XVII та XVIII дає підстави стверджувати, що зазначений склад кримінального правопорушення повинен бути розташований у розділі “Кримінальні правопорушення проти правосуддя” [3, с. 62]. Така думка видається дискусійною. Незважаючи на те, що вчиняючи діяння, описане в диспозиції ст. 365-3 КК України, працівник правоохоронного органу дійсно порушує порядок реагування на повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, а приховування злочину традиційно відноситься до кримінальних правопорушень проти правосуддя, слід брати до уваги і мотиви вчинення кримінального правопорушення. У кримінальних правопорушеннях проти правосуддя не виділяється корисливий мотив, за наявності мети на отримання неправомірної вигоди, дії відповідних службових осіб, як правило, кваліфікуються за сукупністю з відповідними кримінальними правопорушеннями у сфері службової діяльності. Саме наявність цього мотиву, а також той факт, що традиційно пасивну поведінку службової особи щодо своїх обов’язків відносять до кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності обумовлюють розміщення кримінального правопорушення, що розглядається, саме у розділі XVII Особливої частини КК України.

Не зовсім вдалими є і обраний номер статті, який натякає на споріднений зв’язок діяння з перевищенням влади або службових повноважень, але дослідники звертають увагу, що

зазначені дії за своїм змістом є різновидом зловживання владою, а не її перевищенням [4, с. 126].

Незважаючи на те, що ст. 365-3 КК України не входить до переліку корупційних кримінальних правопорушень, визначених у примітці до ст. 45 КК України, вважаємо, що за своїм змістом таке діяння можна віднести до корупційних. Аналіз законодавчого визначення корупції та корупційного правопорушення показує, що ознаками корупційного кримінального правопорушення є використання службовою особою повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою отримання неправомірної вигоди. Як бачимо, вчиняючи діяння, описане у ст. 365-3 КК України, працівник правоохоронного органу як службова особа використовує свої службові повноваження, а мета отримання неправомірної вигоди “зашифрована” законодавцем під “корисливими мотивами чи іншими особистими інтересами або інтересами третіх осіб”. Не зайвим буде нагадати, що саме таке формулювання у ст. 364 КК України було замінене на “з метою отримання неправомірної вигоди” Законом України “Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень ст. 19 Конвенції ООН проти корупції” від 21 лютого 2014 року.

Так, можна зробити висновок, що за своїм змістом бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 365-3 КК України) є корупційним кримінальним правопорушенням і повинна бути включена до переліку зазначених правопорушень у примітці до ст. 45 КК України.

Список використаних джерел

1. Марін О. К. “Новітні” форми зловживання можливостями спеціального статусу в розділі XVII Особливої частини Кримінального кодексу України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 2. С. 239–242.

2. Драчевський Є. Ю. Про виправданість доповнення Кримінального кодексу України статтею 265-3: дослідження з позицій системного підходу. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 16. С. 249–257.

3. Драчевський Є. Ю. Посягання, передбачене ст. 365-3 Кримінального кодексу України – службовий злочин чи злочин проти правосуддя? *Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу, наукових працівників і здобувачів наукового ступеня за підсумками науково-дослідної роботи за період 2019–2020 рр. (квітень–травень 2021 р.)*. Вінниця : Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2021. С. 60–62.

4. Андрієшин В. В. Кримінальна відповідальність за зловживання службовою особою своїми повноваженнями: теоретико-правові та прикладні аспекти : дис. ... д-ра філософії (081-Право). Одеса, 2020. 237 с.